

Posudek oponentky diplomové práce Katedra pedagogiky FF UK v Praze

Jméno a příjmení studenta: **Luboš Lisner**

Název práce: **Metakognice v kurikulu a její podpora ve vyučování**

Vedoucí práce: PhDr, Hana Krykorková, CSc.

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 68

Počet stránek příloh: 19

Počet titulů v seznamu literatury: 26

1	2	3	4
---	---	---	---

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (dodržování pravopisné normy, stylistické schopnosti, zvládnutí odborných výrazů)

X			
---	--	--	--

Zacházení s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení citačních norem)

X			
---	--	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

X			
---	--	--	--

Metody práce

Vhodnost použitých metod

	X		
--	---	--	--

Využití výzkumných empirických metod

	X		
--	---	--	--

Využití praktických zkušeností

--	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce, originalita)

--	--	--	--

Naplnění cílů práce

	X		
--	---	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části

	X		
--	---	--	--

Návaznost kapitol a subkapitol

	X		
--	---	--	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

X			
---	--	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce

	X		
--	---	--	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

- Jaké bylo kritérium výběru pro analýzu specifických vzdělávacích programů a koncepcí?
- Jak autor dospěl k subkategoriím při formulování kritérií kvality? (s.43n).
- Lze v těchto kritériích vytipovat ta, která se bezprostředněji vztahují k podpoře metakognice?
- Popiště prosím distribuci formulářů při emp. šetření.
- Jak si autor vysvětluje závěr z emp. šetření, že problémem je interpretace grafů a tabulek?
- Je jádrem jeho textu pohled na metakognici nebo kompetenci k učení?

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

- Důležité, aktuální téma
- Autor formuluje na s.6 celkem pět cílů DP. Tak, jak je DP strukturována, je zvládnutě především tvorba autodiagnostického nástroje pro učitele. Pro ni si však autor vytvořil teoretická východiska pouze z jednoho hlediska – analýzy kurikula. V práci není obsaženo další teoretické východisko, a to je celá problematika autodiagnostiky učitelské výukové činnosti a následné tematiky severozvoje a sebevzdělávání.
- Autor, poté, co se velmi (!) stručně vyrovnává s charakteristikou metakognice, přechází k analýzám kurikulárních dokumentů. V této analýze však vidím několik problémů:
  - Neurčil jasně, že se bude zabývat pouze kurikulem základní školy
  - Analýza RVP ZV je poměrně povrchní: Tvrdí např., že k metakognici se vztahují pouze 2 cíle a 2 kompetence, což je naprosto v rozporu s tím, jak obecně vymezuje metakognici (systém proaktivního seberegulovaného učení): Copak se např. v kompetenci sociální a personální neučíme o sobě, jak poznáváme? aj. Pokud autor považuje za důležité právě tyto dvě kompetence, stálo by za to podívat se i na literaturu k nim se vztahující (struktura kompetence k učení a řešení problémů).
  - Stálo by za to, aby autor jasně stanovil účel analýzy 2 vybraných kompetenci
  - Analýzy v kap. 4 se netýkají jen koncepcí a vzděl. programů, není pojmenováno kritérium výběru. Autor píše, že tyto programy a koncepce budou také vyhodnoceny: není však jasné, co tím míní. U každé prezentace jsou závěrečná doporučení, jak by měl učitel koncipovat výuku: autor však neuvádí, jak k těmto formulacím došel (kromě části textu o instrumentálním obohacení, kdy píše o parafrázi). Záměr těchto analýz je zřejmě dán autorovou větou, že v nich lze najít inspiraci pro podporu metakognice ve výuce (s.14): nelze nesouhlasit, ale hlubší analýzy by záměru více posloužily (lit. k celé teorii R.Feuersteina o zprostředkovaném učení aj.), stejně tak jako tvorbě autodiagnostického nástroje.
- V části 5 autor představuje tzv. model pro selfmanagement (šlo by tento termín přeložit?) Poznámky k této kapitole:

- Srovnání s výukou jazyků (s.36) mi nepřijde přiléhavé. Jde přeci autorovi o systematickou práci s metakognicí ve výuce?
- Opatrnější bych byla s výrazem „filozofie modelu“ (nadužívání pojmu filozofie).
- Protože autor píše o inspiraci modelem CAF, stálo by za to uvést i kritický pohled na model převzatý z teorie řízení organizací (Jde mu přece zejména o sebeřízení jedince, byť v podmínkách školy?)
- Při prezentaci struktury modelu (s.40) by stálo za to více vysvětlovat (nejen vztahy mezi předpoklady a výsledky, ale i jednotlivé kategorie). Autor odkazuje sice na kap. 2, ale např. kategorie metakognitivní instrukce zde není vyložena.
- Nemohu souhlasit s tvrzením, že jsou splněny podmínky měřitelnosti způsobilostí (je to v rozporu se současným pedagogickým poznáním – viz např. články J.Průchy, T.Janíka, P.Knechta aj).
- Autor na s.43 – 60 představuje kritéria kvality „modelu selfmanagementu“, nepředstavuje však způsob, jak dospěl k subkategoriím (atmosféra podpory aj.) Zároveň mi napadá - při pečlivém čtení všech kritérií – nejedná se ve velké míře o kvalitní výuku obecně (tj. nejen z hlediska podpory metakognice)?
- Formulář pro sebereflexi ped. práce: myslím, že tu ani částečně nebyl použit sémantický diferenciál (s.50)
- Poznámky k výzkumné části:
  - O výzkum jde již v předchozích částech, kdy autor provádí analýzy atp.
  - Metodologie emp. šetření by měla být konkrétněji popsána (Např. Jak byly předány formuláře?)
  - Závěry z emp. šetření jsou spíše shrnutím, autor neinterpretuje.
- V kap. Využití získaných informací je vcelku jasně vidět, že jádro práce je v autodiagnostice (viz výše). Naznačená řešení jsou spíše proklamace typu „Změň plánování hodiny,“, „Nutno podporovat učitele v jejich seberozvoji“ atp. V úvodních kapitolách psal autor o tom, že by učitelé měli mít v repertoáru metakognitivní strategie sami pro sebe, nenašla jsem však výklad k tomuto důležitému aspektu práce s metakognicí ve školním prostředí.
- Opatrněji by podle mého názoru měly znít závěry, že prostřednictvím evaluačních nástrojů dochází k reálnému sebeřízení pedagogické práce.

Celkový závěr oponentského posudku: Prosím autora, aby porozuměl mým poznámkám k textu jako příspěvku k dalšímu možnému rozpracování problematiky. Daná diplomové práce je rozhodně inspirativním pohledem na možnosti podpory důležitého aspektu učení ve školní výuce.

Doporučení k obhajobě: **doporučuji**

Navrhovaná klasifikace: **velmi dobře**

Datum: 17.7.2011

Podpis: Doc.PhDr.Hana Kasíková, CSc.